

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้ประโยชน์อาคารของสถาบันอุดมศึกษา

โดย

รศ.นพ.กำจร ตติยกวี

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

วันพุธที่ 14 สิงหาคม 2556

ณ โรงแรม ฮอติเคย์ อินน์ จังหวัดเชียงใหม่

ความเป็นมา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้รับการประสานจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ให้พิจารณากำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางเกี่ยวกับอัตราการใช้ห้องเรียนและประสิทธิภาพการใช้ห้องเรียน และแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดำเนินการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ห้องเรียน ทั้ง **ห้องบรรยายและห้องปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี** โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว

ความเป็นมา (ต่อ)

โดยมีหลักการสำคัญ ด้านงบประมาณและทรัพย์สิน ซึ่งถือว่าเป็น
ทรัพยากรสำคัญสำหรับการดำเนินการตามภารกิจสถาบันอุดมศึกษา
และจำเป็นต้องบริหารจัดการให้มี **ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล** และ
เกิดประโยชน์สูงสุด แก่สถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่
ความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมถึงพัฒนา **คุณภาพการศึกษา** ให้เป็นไป
ตาม **มาตรฐานทางวิชาการ** ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ความเป็นมา (ต่อ)

สกอ.ได้จัดทำร่างแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชนในช่วงเดือน กรกฎาคม-กันยายน 2555 และปรับปรุงเป็น “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคารของสถาบันอุดมศึกษา” เสนอต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ความเห็นชอบซึ่งต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาลงนามและประกาศใช้ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2556

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาใช้งบประมาณและทรัพย์สินสำหรับการดำเนินการตามภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถาบัน โดยคำนึงถึงคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน ความปลอดภัย และ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ

2. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิด ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพและมีการใช้งบประมาณแผ่นดิน อย่างคุ้มค่า

ขอบเขตการศึกษาวิเคราะห์

1 .ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ห้องเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาทุกสาขาวิชาและทุกระดับการศึกษา เฉพาะโครงการปกติ ไม่รวมหลักสูตรพิเศษและหลักสูตรนานาชาติ

2. ห้องที่ศึกษาวิเคราะห์ คือ ห้องเรียน ได้แก่ **ห้องบรรยายและห้องปฏิบัติการ** ที่มีอยู่เดิมหรือสร้างใหม่และเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยไม่จำกัดว่าจะใช้เงินจากแหล่งที่มาของเงินทุนใด

3. ช่วงเวลาที่ใช้เป็นฐานในการประเมิน คือ ช่วงเวลา “8.00 น. – 12.00 น. และ 13.00 น. – 16.00 น.” เฉพาะ “วันจันทร์ – วันศุกร์” รวมเป็นระยะเวลา 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ขอบเขตการศึกษาวิเคราะห์ (ต่อ)

หมายเหตุ :

1. ในอนาคตอาจมีการกำหนดนโยบายพิเศษ เพื่อส่งเสริมจูงใจให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาหลักสูตรสำหรับอาเซียนหรือนานาชาติ เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค
2. การเรียนการสอนในวันเสาร์อาทิตย์ขึ้นอยู่กับเหตุผลความจำเป็นของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเอง ทั้งนี้ เกณฑ์ดังกล่าวมิได้เป็นการจำกัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการแต่อย่างใด
3. สถาบันอุดมศึกษาสามารถปรับการคำนวณให้ครบ 7 ชั่วโมงต่อเนื่องกันได้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นโดยไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตารางเรียนจริงของนักศึกษา เช่น 8.30 น. – 12.30 น. , 13.30 น. – 16.30 น. , ฯลฯ

เกณฑ์มาตรฐานด้านประสิทธิภาพ

1. ประสิทธิภาพการใช้ห้อง = อัตราการใช้ห้อง X อัตราการใช้พื้นที่ / 100
2. อัตราการใช้ห้อง = จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์ / จำนวนชั่วโมงที่ควรใช้ห้องอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์ X 100
3. อัตราการใช้พื้นที่ = (จำนวนนักศึกษาที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์ X พื้นที่ต่อนักศึกษา 1 คนตามเกณฑ์มาตรฐาน X 100) / (พื้นที่ห้อง X จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์)

เกณฑ์มาตรฐานด้านประสิทธิภาพ

เกณฑ์มาตรฐานเพื่อวัดประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคาร ตามเกณฑ์มาตรฐานของ UNESCO และรายงานการตรวจสอบของ สตง. กำหนดให้ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ของห้องบรรยาย ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 64 และห้องปฏิบัติการ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 56

อย่างไรก็ตามประกาศฉบับนี้ให้อำนาจคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นผู้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว โดยอาจจะกำหนดเกณฑ์มาตรฐานย่อย จำแนกตามกลุ่มสถาบันเช่น กลุ่ม ม.วิจัย กลุ่ม ม.ที่เน้นสอน กลุ่มวิทยาลัยชุมชน กลุ่ม ม.ไม่จำกัดรับ เป็นต้น หรือเกณฑ์อื่นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การ จัดตั้งและปรัชญาการจัดการศึกษาของสถาบันก็ได้

Office of the
Higher Education Commission

เกณฑ์มาตรฐานด้านคุณภาพ

ประกาศฉบับนี้ใช้อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาเต็มเวลาระดับปริญญาตรี 20 สาขา และระดับบัณฑิตศึกษา 3 สาขา ซึ่งเป็นเกณฑ์เฉพาะสำหรับดำเนินการตามประกาศฉบับนี้เท่านั้นเพื่อเป็นตัวบ่งชี้และแจ้งเตือนด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษาสมดุลระหว่างประสิทธิภาพการใช้อาคารและคุณภาพการจัดการศึกษา โดย สกอ. ไม่ได้มีนโยบายเพื่อการกำหนดเกณฑ์อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาใหม่แต่อย่างใด

ในกรณีสาขาวิชาที่มีสภาวิชาชีพซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ให้ใช้อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคบรรยายและภาคปฏิบัติตามที่สภาวิชาชีพกำหนด

การจัดส่งข้อมูล

1. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

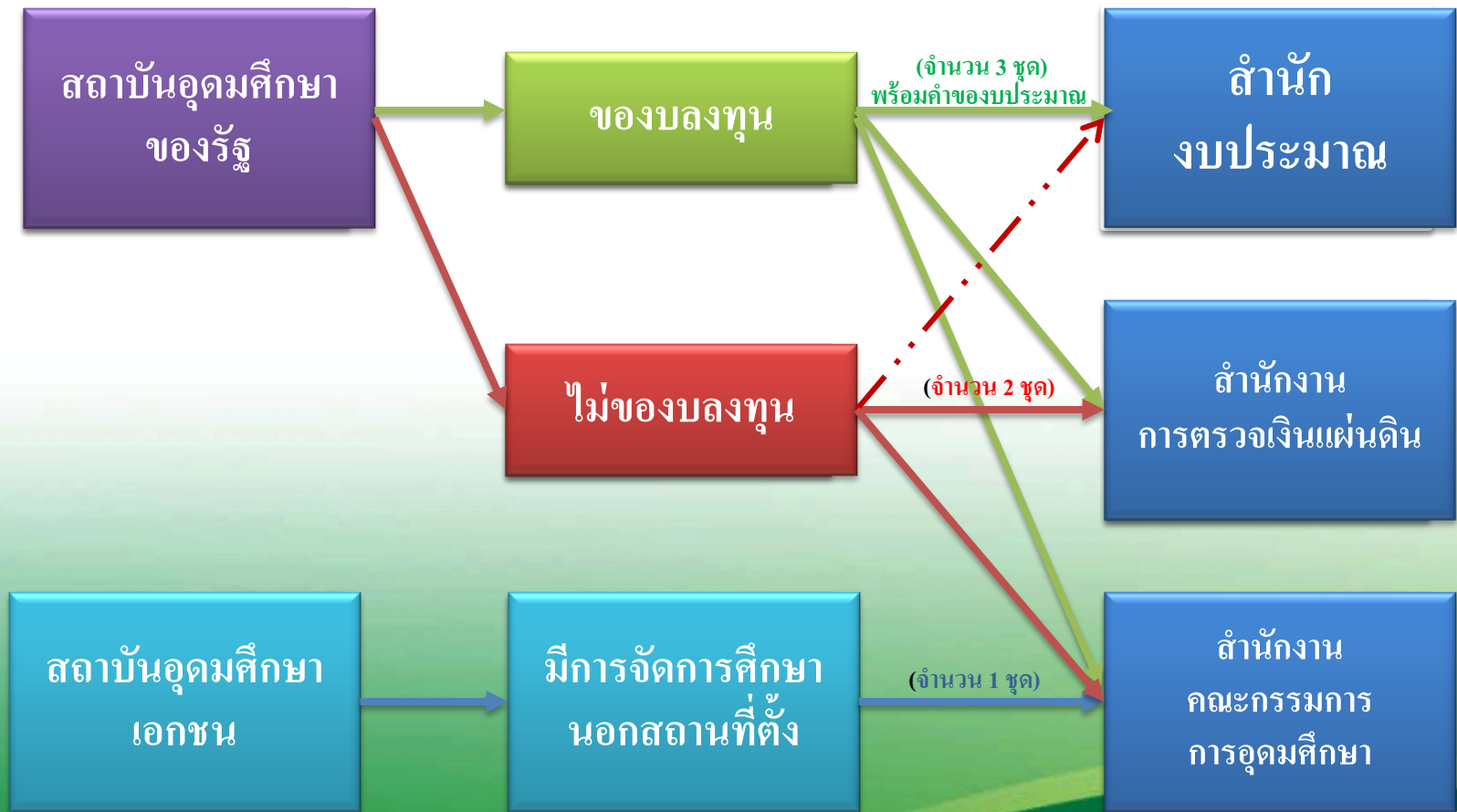
1.1 สถาบันที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณฯ และของบลงทุนให้จัดทำรายงานการประเมินประสิทธิภาพฯ ส่งสำนักงบประมาณโดยตรงพร้อมกับ คำของบประมาณฯ และสำเนาให้ สตง. และ สกอ. ทราบ

1.2 สถาบันที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณฯ โดยไม่ของบลงทุนให้สถาบันจัดทำรายงานการประเมินฯ ส่งให้กับ สตง. และ สกอ. ทราบ

2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สถาบันที่มีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง ให้จัดทำรายงาน การประเมิน ประสิทธิภาพฯ และส่งให้กับ สกอ. สถาบันที่ไม่มีการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งพิจารณาจัดส่ง สกอ.เพื่อทราบตามความสมัครใจ

การจัดส่งข้อมูล

..... หมายถึง กรณีที่สำนักงบประมาณขอข้อมูลประกอบคำขอของบประมาณ

Office of the
Higher Education Commission

การจัดส่งข้อมูล

ในช่วง 3 ปีแรก (ปีงบประมาณ 2557 - 2559) ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการประเมินเป็นประจำทุกปีเพื่อส่งเสริมให้สถาบันและบุคลากรเพิ่มพูนประสบการณ์และประเมินได้อย่างถูกต้อง หลังจากนั้นให้ประเมินทุกๆ 3 ปี

แนวทางการดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2556 ช่วงทดลองนำปัจจัยด้านประสิทธิภาพการใช้จ่ายที่อาคาร “พื้นที่ต่อนักศึกษา (FTES)” มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2557

ปีงบประมาณ 2557 ปีแรกของการประกาศใช้ ซึ่งจะมีการดำเนินการ

- จัดประชุมชี้แจงแนวทางในการจัดทำรายงานฯ จำนวน 3 ครั้ง (ณ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร)
- จัดทำรายงานการประเมินประกอบค้ำของงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2558 (ประมาณเดือนธันวาคม 2556) ฯลฯ

ปีงบประมาณ 2558

- จัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างง่ายเพื่อให้เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสามารถกรอกข้อมูล ประมวลผลและออกรายงานการประเมินประสิทธิภาพฯ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ฯลฯ

แนวทางการประเมิน

ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์อาคารในช่วง 3 ปีแรก (ปี พ.ศ.2557 - 2559) โดยใช้แนวทางและเกณฑ์มาตรฐานกลางเดียวกันจะทำให้เกิดจุดเริ่มต้นกระบวนการและได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ประมวลผลเพื่อเปรียบเทียบหาค่าบรรทัดฐาน (**Norm**) ที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่มสถาบันและ/หรือกลุ่มสาขาวิชา ซึ่งมีปรัชญาและแนวคิดความจำเป็นและความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ของสถาบันแตกต่างกัน

แนวทางการประเมิน (ต่อ)

สกอ. ยินดีจะรับฟังประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสถาบันอุดมศึกษาในประเด็นและมิติอื่นๆ และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางหรือเกณฑ์มาตรฐานกลาง เพื่อพัฒนาแนวทางดังกล่าวให้มีความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ากับความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามศักยภาพของสถาบัน สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัต

ประโยชน์ที่สถาบันอุดมศึกษาจะได้รับ

1. สถาบันอุดมศึกษามีแนวทางในการบริหารจัดการอาคาร/สถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดค่าใช้จ่ายในภาพรวม และเพิ่มรายได้รวมทั้งสถานศึกษา/หน่วยงานภายนอกเข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ ในช่วงเวลาที่สถาบันไม่ได้ใช้จัดการเรียนการสอนและการวิจัย *

2. สถาบันอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีเกณฑ์มาตรฐานในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคาร ทำให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการอาคาร/สถานที่ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่สำคัญของสถาบัน และการพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอาคารสถานที่

* สอดคล้องกับนโยบายของนายกรัฐมนตรีที่ต้องการให้มีการใช้ประโยชน์จากสถานศึกษามากที่สุด จากการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า ครั้งที่ 4/2556 เมื่อวันที่ 27 พ.ค.2556

Office of the
Higher Education Commission

ประโยชน์ที่สถาบันอุดมศึกษาจะได้รับ

3. สถาบันได้มีโอกาสมะเนินตนเอง พิจารณำหนดแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์อาคาร และดำเนินการในมิติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การออกแบบอาคารใหม่และปรับปรุงอาคารที่มีอยู่เดิม เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ การประหยัดพลังงาน หรือการลดการปลดปล่อยก๊าซ Green House Gas (GHG)

ขอบคุณ

Office of the
Higher Education Commission

